

15. februar 2019

UPA 2019/181

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Immiaaqqat imeruersaatillu qillertuusaniittut Kalaallit Nunaanni tamarmi nioqqutaalersinnaaqullugillu immiaaqqat imeruersaatillu puui pillugit nalunaarut allanngorteqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaasilluni qillertuusat aamma kalaallit nunaanni utertitsisarnermut ilaalersillugit.
(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit)

Tungavilersuut

Malittarisassat atuuttut naapertorlugit immiaaqqat imeruersaatillu sodavandit puujaasaaqqanut maqitat kisimik nioqqutigineqaqqusaapput. Tunumili Avannaanilu immiaaqqat imeruersaatillu sodavandit aamma utertinneqarsinnaasuni qerlertuusaniittut nioqqutigineqarsinnaapput. Tamanna aaqqissuussineq Immiaaqqat imeruersaatillu kulsyrimik akullit puui pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 16-mi, 28. maj 2002-imeersumi aalajangersarneqarnikuuvoq.

Nalunaarut taanna pilersinneqarpoq avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu. Tassani inatsisartut peqqussutaanni § 7 naapertorlugu Naalakkersuisut immiaaqqanik imeruersaatillu sodavandinik nioqquteqarneq aalajangersaavigisinnaavaat ilanngullugu immiaaqqat imeruersaatillu puuinik aalajangersimasunik atuinissamut inerteqquneqarnissaq imaluunniit akuersinissaq. Tassanili siunertaajuassaaq mingutsitsinaveersaartitsinissaq, innuttaasut peqqissusaannik illersuinissaq, nukinnik maanngaannartitsinnginnissaq kiisalu atueqqinnissap siuarsarnissaa eqqagassalerinermilu ajornartorsiutinik killilersimaarinninnissaq. Imaluunniit allatut oqaatigalugu: Siunertaassaaq avatangiisit illersorneqarnissaat.

Uanga nammineq isumaga naapertorlugu malittarisassani atuuttuni siunertaq taanna siuarsarneqanngilaq. Uppernarsaatissaqartinneqanngilarmi qillertuusani atoqqitassanngorlugit utertitsisarnermut periuseqarneq avatangiisinut artukkiisartoq puujaasaaqqanik atueqqittarnermut naleqqiullugu.

Danmarkimi ukiorpaalunni immiaaqqat qillertuusarmiut inerteqqutigineqarnikuupput tungavilersuutigalugu puujaasaaqqanik utertittakkanik atuisarneq avatangiisinut iluaqutissartaqartoq. EU-kommissionimilli tatineqarluni Danmarkip inerteqquteqarneq atorunnaarsippaa taamaasillunilu immiaaqqanik qillertuusarmiunik nioqquteqarsinnaaneq (eqqussisinnaanerlu) akuerineqarput. EU-kommissionimmi uppernarsarsinnaasimavaa puujaasaaqqanik utertitsisarnerup avatangiisitigut iluaqutissartai qillertuusani utertitsisarnermut naleqqiullugu annerunngitsut tassani nalilersuinermi tungavigineqarsimalluni periuseq "nutaamiik qanganitsernermut" tassanilu ilaatinneqarput

avatangiisinut assartuinerup sunniuteqartai, puujaasaaqqanik saliinerup avatangiisinut sunniutai il.il. Taamaasillutik avatangiisinut iluaqutaanerangaasut apeqquserneqarput. Sumiluunniit takussutissaqanngilaq nunatsinni pissutsit allaanerusinnaassanersut.

2012-mi nalunaarut "Unammilleqatigiinneq aamma Kalaallit Nunaanni puujaasaaqqanik utertitsisarneq" saqqummersinneqarpoq. Tassani pingaarnertut inerniliineq ima nipeqarpoq:

*"Misissuinitanni inerniliussatta pingaarnersaat tassaavoq, Kalaallit Nunaata Kitaani utertitseriaaseq atuuttoq atorneqarallartillugu unammilleqatigiinnerup iluaqutissartai annaanegartartut. Kinguneri kitaani atuisartut malugisarpaat, ikinnerusunik pisiassaqartaramik akisunerusunilli."*¹

Tamatuma saniatigut nalunaarutip aallarniutaani makku atuarneqarsinnaapput:

"Siullermik oqaatigineqarpoq immiaaqqat imeruusaatilluunniit puunik qanoq ikkaluartunilluunniit atuneq unammilleqatigiinnerlu ataqatigiissut. Unammilleqatigiinnermi pisariaqartinneqarpoq niuerfimmut systemi ammasoq, tamanut assigiimmik atuuttoq, assigiinnik atugaqarluni. Tamatuma saniatigut pingaaruteqarluinnarpoq, tunisassioortut namminneq poortuutissanut aalajangersaasinnaanissaat. Kiffaanngissuseq anneruppat taava niuerfinnut appakaannissaq ajornannginnerussaaq taamaasillunilu peqataanik unammilleqatigiinnerup iluaqutissartaanik pissarsinissaq qaninnerussaaq.

*Aappaatut naqissuserneqarpoq unammilleqatigiinnermut iluaqutaasoq imeruusaatinut tamanut poortuutissanut piumasaqaatit assigiippata. Poortuutissanut piumasaqaatit assigiippata imeruusaatit assigiinngitsut akornanni unammilleqatigiinneq naligiinnerussaaq taamaasillunilu atuisartunut kingunissaa kusanarnerussalluni. Tigussaasumik oqaatigalugu kitaani utertitsisarnermi ullumikkutut immiaaqqat imeruusaatillu kisimik pineqartariaqanngillat. Iluaqutaassagaluarpoq imeruusaatit allat soorlu kakaoit, ciderit, kildevandit il.il. ilanngunneqartuugaluarpata."*²

Tamanna tunngavigalugu siunnersuutigaara Naalakkersuisut peqquneqassasut immiaaqqat imeruusaatillu puui pillugit nalunaarut allanngorteqqullugu taamaasilluni Kalaallit Nunaanni puujaasaaqqat qillertuusallu utertinneqarsinnaanngorlugit. Uanga nammineq isumaga naapertorlugu inuiaqatigiinnut, inuutissarsiortunut atuisartunullu tamanna iluaqusiissaaq. Aamma tamanna pisinnaalluarpoq ullumimut naleqqiullugu immikkut avatangiisit artukkersunngikkaluarlugit.

Tamanna tunngavigalugu neriuppunga Naalakkersuisut siunnersuutiga ilalerumaaraat taamatullu Inatsartuni partiit allat.

Aningaasarsioinnikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai

¹ "Konkurrencen og Returpantssystemet i Grønland", Copenhagen Economics

² "Konkurrencen og Returpantssystemet i Grønland", Copenhagen Economics

Nalunaarutip allanngortinnera pissutaalluni allaffissornikkut aningaasartuuteqartoqassaaq aamma tusarniaanertaa nutsernissaalu. Tamannali ilinniagartuup ukiup affaani sulineranut naleqqiullugu akisunerunaviangilaq.

2012-mi nalunaarusiami "Unammilleqatigiinneq aamma Kalaallit Nunaanni puujaasaaqqanik utertitsisarneq" nalilerneqarpoq killilersungaanginnerusumik pooqartitsisalnissaq imatut Kalaallit Nunaata aningaasarsiorneranut kinguneqarnaviangitsoq. Tunisassiornermut atatillugu suliffinnik Kalaallit Nunaat annaasaqarsinnaassaaq (2017-mi Nuuk Imermi sulisorineqarput 43-t, naatsorsuutigineqartariaqarporlu taakku annaaneqassasut) paarlattuanilli eqqussuinerup nassataanik suliffissat nutaat pilersinneqassapput. Tamatumap saniatigut eqqussuinerulernerup kinguneranik poortuutissanut akitsuutitigut isertitaqarnerusoqartalissaaq 14-23 millioner koruunit akornanni.³

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuutissarsiortunut kingunissai.

Ilaannakoortumik qillertuusanut nuunneq namminersorlutik inuutissarsiortunut iluaqutissartaqarlunilu ajoqutissartaqassaaq. Iluaqutissaq malunnaatilik tassaassaaq toqqorsiveqarnissamut pisariaqartitsineq milliagaatsiassammat. (poortoriikkanut imaqqangitsunullu). Paarlattuanik niuertarfiit utertitsisarfinnut naqittaassutinullu nutaannut aningaasartuuteqartariaqassapput. Apeqqutaavorli aningaasaliissutit sivikitsuinnaap ingerlanerani imminut akilissannginnerusut assartuinermut uninngasuuteqarnermullu aningaasartuutit sipaarfigineqartussaammata.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.

Atuisut immiaaqqanik imeruersaatinillu sodavandinik qinigassaqarnerulissapput ilanngullugit akikilliset. Immikkoortumi unammillertoqarnerulernerata nassatarissavaa pisiassat akikinnerit. Aamma iluaqutissaq alla tassaavoq qillertuusat puujaasaaqqanik oqinnerungaatsiarnerat, aserujannginnerullutillu.

---

³ "Konkurrencen og Returpantssystemet i Grønland", Copenhagen Economics